

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PUBLIC RELATIONS A VĚZNICE PŘÍBRAM

Autor práce: Veronika Dubská

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Ing. Mgr. José Leonardo Arias Panamá

Katedra: Katedra společenských věd

2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Mgr. José Leonardu Arias Panamá za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

DUBSKÁ, V. *Public relations a Věznice Příbram : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011. 49 s.
Vedoucí bakalářské práce Ing. Mgr. José Leonardo Arias Panamá

Klíčová slova: odsouzený, politický vězeň, public relations, reklama, veřejné mínění, veřejnost, vězeňská služba, Věznice Příbram

Bakalářská práce se zaměřuje na zhodnocení pojmu public relations, a to především na objasnění jejich vzniku, vývoje, významu a hlavních cílů. Public relations jsou důležité z hlediska ovlivňování názorů lidí, neboť podstatou tohoto pojmu je právě směřovat reakce lidí určitým směrem. Práce dále charakterizuje Věznici Příbram, popisuje její historii a současnost. Hlavním cílem bakalářské práce bylo popsat a vysvětlit pojem public relations a právě jejich prostřednictvím zjistit, jak tuto organizaci vnímá veřejnost. Provedená analýza byla vypracovaná na téma: spolupráce Věznice Příbram s regionálními organizacemi. V bakalářské práci jsme se také zaměřili na zjištění povědomosti v regionu o Věznici Příbram. Tento výzkum byl proveden na základě dotazníkového šetření. Poslední část bakalářské práce byla zaměřena na analýzu: Vězeňská služba České republiky v médiích. Práce vychází ze studia odborné literatury, z dotazníkového šetření a také z článků hledaných v internetových denících.

ABSTRACT

DUBSKÁ, V. *Public relations and state prison Příbram : Bachelor thesis.*
České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 49 p.
Supervisor: Ing. Mgr. José Leonardo Arias Panamá

Keywords: convict, political prisoner, public relations, advertising, public opinion, public Prison service of Czech Republic, Prison Příbram

This bachelor thesis aims to evaluate the concept of public relations, and especially to clarify their origin, evolution, significance and main objectives. Public relations are important in influencing people's views, because essence of this concept is being directed towards certain people's reactions. The work also characterizes Prison Příbram, describes its history and present. The main aim of this thesis was to describe and explain the concept of public relations, and through them to find out just how the public perceives the organization. The analysis was prepared on the theme: cooperation of prison Příbram with regional organizations. The work we are also focused on finding familiarity in the region of the Prison Příbram. This research was conducted by survey. The last part of this thesis was focused on the analysis: The Prison Service of the Czech Republic in the media. The work is based on the study of literature, a questionnaire and from articles in the internet periodicals.

OBSAH

Úvod	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Public relations.....	10
2.1 Historie public relations	10
2.1.1 Vznik a vývoj public relations ve světě	10
2.1.2 Zakladatelé public relations	11
2.1.3 Vývoj public relations v České republice	12
2.1.4 Feministický přístup public relations	13
2.2 Význam public relations	14
2.2.1 Útvar public relations.....	16
2.2.2 Techniky public relations.....	16
2.2.3 Subjekty public relations.....	16
2.3 Cíle public relations	17
2.4 Public relations a veřejnost	18
2.4.1 Public relations a veřejné mínění	20
2.5 Public relations ve státních organizacích	20
2.6 Public relations a reklama	21
3 Věznice Příbram (Bytíz)	23
3.1 Historie Věznice Příbram.....	23
3.1.1 Dokument k historii	24
3.1.2 František Zahrádka.....	25
3.2 Věznice Příbram v současnosti	26
3.2.1 Výkon trestu	27
3.2.2 Duchovní péče.....	28
3.3 Zákon č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční stráží České republiky	28
3.3.1 § 2 Úkoly vězeňské služby.....	28
3.3.2 § 3 Organizace a řízení Vězeňské služby.....	30
4 Věznice a místní organizace.....	32
5 Jak vnímá věznici veřejnost v regionu?	34
5.1 Průzkumný vzorek	34
5.2 Vyhodnocení výsledků.....	34
5.2.1 Otázka č. 1.....	34

5.2.2	Otázka č. 2.....	35
5.2.3	Otázka č. 3.....	36
5.2.4	Otázka č. 4.....	37
5.2.5	Otázka č. 5.....	37
5.2.6	Otázka č. 6.....	39
6	Vězeňská služba v médiích	40
	Závěr	42
	Seznam použité literatury.....	44
	Seznam tabulek	47
	Seznam grafů.....	48
	Příloha - dotazník	49

ÚVOD

Prvky public relations můžeme zaznamenat již ve starověké společnosti. Můžeme tedy říci, že public relations vznikají s počátkem lidské společnosti. O současném public relations hovoříme až s nástupem 1. poloviny 20. století. Agentury public relations se však začínají plně rozvíjet až ve 2. polovině 20. století.

Bakalářská práce bude objasňovat vznik a vývoj public relations, jejich význam a techniky, které využívá. Cílem práce bude zjistit povědomost v regionu o Věznici Příbram a jaké postoje má veřejnost k její existenci.

„Public relations jsou vědou a uměním jak chápat, vytvářet a ovlivňovat veřejné mínění. Jejich hlavním nástrojem jsou hromadné sdělovací prostředky. Public relations v sobě zahrnují prvky psychologie, politiky, ekonomiky, společenského pohybu a další složky, avšak stojí mimo ně. Jsou jedinou společenskovědní disciplínou, která zkoumá podstatu toho, proč a jak budou masy lidí jednat a jak budou akceptovat své sociální prostředí, kam budou směřovat jejich reakce. Public relations jsou tudíž dnes hlavním nástrojem vnějších vztahů každé země, regionu, skupiny, každé organizace a instituce.“¹

V dnešní době jsou public relations stále aktuálním tématem, a to z toho důvodu, že veřejnost má klíčovou roli v přijímání např. tržních produktů nebo společenských trendů. Ve společnosti je tedy stále velmi důležité veřejné mínění. Public relations můžeme označit jako velmi důležitou oboustrannou komunikaci. Je to právě komunikace mezi organizací a veřejností, kde je nutné budovat dobré vztahy.

Bakalářská práce se dále bude zabývat charakterizováním Věznice Příbram a na základě této charakteristiky budou provedeny analýzy. První analýza bude zjišťovat spolupráci Věznice Příbram s regionálními organizacemi. Druhá analýza bude vyhodnocovat, jak je Vězeňská služba České republiky prezentována v médiích.

¹ SEDLÁČEK, O. *Jak se k sobě vlastně má reklama a PR?* [online]. 2010 [cit. 2010-10-30]. Dostupný z WWW: <http://www.marketingovenoviny.cz/index.php3?Action=View&ARTICLE_ID=8134>

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce bude popsat a vysvětlit pojem public relations a prostřednictvím tohoto pojmu zjistit, jak je v regionu vnímáno postavení Věznice Příbram.

V úvodu bakalářské práce bude stručně popsán vznik a charakteristika public relations. Bude rovněž vysvětleno, proč je tento pojem důležitý pro dnešní civilizaci. Zaměříme se především na historii, vznik, vývoj, význam a hlavní cíle public relations nejen ve světě, ale i v České republice. Mimo jiné zmíníme i zakladatele a feministický přístup v public relations. Dále zjistíme, jak public relations ovlivňují názory lidí a postoje veřejnosti. V závěru této kapitoly bude provedena komparace public relations s pojmy veřejnost, veřejné mínění a reklama. Tato část bakalářské práce bude vycházet ze studia odborné literatury k danému tématu.

V další části bakalářské práce budeme charakterizovat Věznici Příbram. Seznámíme se s její historií, kde objasníme důvod jejího vzniku. Zaměříme se samozřejmě i na její současnost a na úkoly a postavení Vězeňské služby České republiky.

Poslední kapitoly bakalářské práce budou spíše analytické. Provedeme analýzu spolupráce Věznice Příbram s místními organizacemi, abychom zjistili, které organizace se podílejí na zaměstnávání vězňů. Dotazníkovým šetřením jsme zjišťovali, zda veřejnost na Příbramsku ví o existenci věznice a jak ji vnímá. Dále byla provedena analýza, jak je Vězeňská služba České republiky prezentována v internetových denících a jaké typy zpráv se o vězeňské službě nejčastěji objevují.

Hlavními metodami, které budou v bakalářské práci použity, jsou komparace, analýza a dotazníkové šetření. Dotazník, který byl použit, nalezneme v příloze bakalářské práce.

2 PUBLIC RELATIONS

Public relations jsou základní řídicí funkcí moderního managementu velkých i malých podniků po celém světě. Public relations vznikly v době, kdy lidé začali žít společně v kmenových táborech. Civilizace by nemohla fungovat bez komunikace, smíru a spolupráce ve věcech společného zájmu.²

2.1 Historie public relations

Public relations se staly neodlučitelnou součástí dnešní reality. „Vznikly v důsledku působení sil, které urychlily vývoj světa rozdělením lidí do množství diversifikovaných skupin, z nichž každá usiluje o dosažení rozdílných cílů. Vzrůstající složitost civilizace přináší problémy, o kterých se lidem v době, kdy sociální, ekonomické, politické a náboženské klasifikace byly jednoduché a vyhraněné, ani nezdálo.“³

2.1.1 Vznik a vývoj public relations ve světě

Public relations jsou definovány jako produkt dvacátého století, ve skutečnosti ale vznikly již mnohem dříve. Nelze uvést přesný vznik public relations, mnozí autoři se však domnívají, že public relations jsou stejně staré jako samotné lidstvo.⁴

Vztahy s veřejností, tedy přesvědčování zaměřené na změnu postojů a jednání, můžeme pozorovat již v dávné minulosti. „Už v Mezopotámii, Asýrii, Persii a Egyptě, stejně jako v antickém Řecku a Římě se používalo přesvědčování k formování veřejného mínění ve prospěch vládců.“⁵

V době humanismu dochází k rozvoji věd a vzdělanosti. Přibývá stále více příjemců zpravodajství, na druhé straně také dochází k jeho zkvalitňování. „S rozvojem cíleného shromažďování dat a zpráv úzce souvisí vynález knihtisku *Johanne* *Gutenberga* ve 40. letech 15. století. Jeho rozvoj umožňoval velkovýrobu a distribuci

² CAYWOOD, C. L. *The handbook of strategic public relations integrated communications*. New York, 1997, s. 15

³ LESLY, P. *Public relations teorie a praxe*. Praha, 1995, s. 16

⁴ DOLEŽAL, M. *Public relations a veřejné mínění*. Brno, 2005, s. 22

⁵ CHMEL, Z. *Propagace, public relations, media*. Brno, 1997, s. 44

knih, pamfletistických letáků, náboženských traktátů a jiných tisků.“⁶ Zpočátku byla tato novinka dostupná jen pro bohaté a privilegované. Později se stal tisk dostupný i ostatním vrstvám společnosti. „Dalším důležitým faktorem byl vznik a rozvoj poštovního spojení.“⁷

„Faktickým dnem vzniku public relations bylo vydání knihy *Crystalizing Public Opinion* (Utváření veřejného mínění) *Edwarda Bernayse* v roce 1923. Byla to první učebnice popisující vztahy s veřejností. V roce 1948 pak byl v Londýně založen Institut vztahů s veřejností. Od roku 1951 se tvořily národní instituty nebo asociace public relations, což vyvrcholilo v roce 1955 vytvořením Mezinárodní asociace Public relations), která má v současné době přes tisíc členů ve více než šedesáti zemích světa.“⁸

2.1.2 Zakladatelé public relations

Ivy Ledbetter Lee (1877 - 1934) byl tiskovým agentem. Vystudoval Princetonskou univerzitu. Po škole se uplatnil jako reportér hned v několika novinách a časopisech, pracoval např. pro New York American, New York Times a New York World. „Nejčastěji referoval o ekonomických tématech, financích a obchodu.“⁹ V roce 1904 v USA založil se svým kolegou *Georgem Parkerem* historicky třetí agenturu public relations, která nesla název *Parker & Lee*. V roce 1916 zakládá *Ivy Lee* se svými společníky další firmu: *Lee, Harris & Lee*, která byla později přejmenována na *Ivy Lee & Associates*.¹⁰

Ivy Ledbetter Lee byl od roku 1903 poradcem ve věcech public relations. Vystupoval jako nezávislý tiskový agent a poradce pro public relations. *Leeova* zásada č. 1 byla: „O aktivitách svého klienta informuj vždy pravdivě, a to i tehdy, kdy by mu mohla pravdivá informace škodit, což by čtenáři (pozorovateli) umožnilo vytvořit si ucelený, objektivní a na ostatních nezávislý názor.“¹¹

„*Edward Louis Bernays* (1891 - 1995), vídeňský rodák a synovec *Sigmunda Freuda*, pracoval v roce 1917 jako řadový zaměstnanec amerického Výboru pro veřejné

⁶ VĚRČÁK, V., GIRGAŠOVÁ, J., LIŠKAŘOVÁ, R. *Media relations není manipulace*. Havlíčkův Brod, 2004, s. 9

⁷ VĚRČÁK, V., GIRGAŠOVÁ, J., LIŠKAŘOVÁ, R. *Media relations není manipulace*. Havlíčkův Brod, 2004, s. 9

⁸ CHMEL, Z. *Propagace, public relations, media*. Brno, 1997, s. 44

⁹ FTOREK, J. *Public relations jako ovlivňování mínění*. Praha, 2009, s. 22

¹⁰ FTOREK, J. *Public relations jako ovlivňování mínění*. Praha, 2009, s. 22 - 23

¹¹ VĚRČÁK, V., GIRGAŠOVÁ, J., LIŠKAŘOVÁ, R. *Media relations není manipulace*. Havlíčkův Brod, 2004, s. 11

informace.“¹² Bernays pracoval jen krátce jako novinář, poté se pustil do vlastního podnikání. V roce 1919 si založil svou agenturu public relations. „Mezi jeho klienty patřily společnosti Procter & Gamble, United Fruit Company, American Tobacco Company, General Electric nebo Dodge Motors.“¹³

V roce 1923 to byl právě Edward Louis Bernays, který ve své přednášce „O zásadách a etice nového povolání public relations“ poprvé definoval public relations a právě o pár měsíců později vydal první učebnici, která se zabývala vztahy s veřejností (Crystallizing Public Opinion).¹⁴

2.1.3 Vývoj public relations v České republice

Mezi první profesní organizace v České republice, zaměřené na public relations, patřil *Klub práce s veřejností*. „Byl založen v Brně v roce 1983 jako součást pobočky Československé vědeckotechnické společnosti podniku Brněnské veletrhy a výstavy. Po roce 1989 splynul tento klub se Společností pro propagaci a public relations MOSPRA.“¹⁵

Public relations na našem území začalo vznikat již od vzniku Československé republiky. „Jeho vývoj byl založen na zahraničních zkušenostech a v poválečném období se vyvíjel zejména ve velkých podnicích (společnosti Tomáše Bati, Škoda Plzeň, Vítkovické železárny apod.). Později se public relations soustředilo hlavně na propagaci republiky v zahraničí.“¹⁶ Československá republika byla silně závislá na zahraničním obchodu, proto na něho kladla největší důraz. „V šedesátých letech bylo při Obchodní komoře založeno samostatné oddělení, které později dostalo název Rapid. Nejprve to byla jen inzertní kancelář, posléze se zjistilo, že peněžní fondy nestačí na propagaci a reklamu v kapitalistických státech, např. v titulech jako *Financial Times* apod. V Rapidu tedy vzniklo oddělení public relations, tvořené hlavně mladými lidmi, které mělo za úkol komunikovat se zahraničními novináři. Rapid nakonec uzavřel s předními zahraničními public relations agenturami.“¹⁷ Vedle Rapidu v České republice také existoval státní podnik Merkur, který se specializoval na propagaci. Po sametové revoluci v roce 1989 začaly v České republice vznikat příznivé tržní podmínky, začali

¹² FTOREK, J. *Public relations jako ovlivňování mínění*. Praha, 2009, s. 23

¹³ FTOREK, J. *Public relations jako ovlivňování mínění*. Praha, 2009, s. 23

¹⁴ VĚRČÁK, V., GIRGAŠOVÁ, J., LIŠKAŘOVÁ, R. *Media relations není manipulace*. Havlíčkův Brod, 2004, s. 11

¹⁵ SVOBODA, V. *Public relations moderně a účinně*. Praha, 2006, s. 221

¹⁶ DOLEŽAL, M. *Public relations a veřejné mínění*. Brno, 2005, s. 26

¹⁷ DOLEŽAL, M. *Public relations a veřejné mínění*. Brno, 2005, s. 26

k nám vstupovat zahraniční investoři a tak vznikaly i public relations agentury. „Mezi prvními zahraničními řetězci, které v oblasti public relations vstoupily na český trh, byly Burson-Marsteller a Hill and Knowlton.“¹⁸

„V roce 1996 vznikla z podnětu agentur pracujících v oblasti public relations v České republice Asociace Public Relations Agentur, která sdružuje PR agentury, které poskytují služby v oblasti péče o veřejné vztahy s cílem dávat do souladu soukromé a veřejné zájmy, přispívat k porozumění mezi lidmi, skupinami a institucemi a usilovat o harmonizaci různorodých názorů a postupů.“¹⁹ V roce 1997 vznikl public relations Klub Česká republika, který poskytuje služby v oblasti public relations a přispívá k rozvoji public relations v České republice. „Public relations klub pořádá řadu školení, seminářů a konferencí na rozličná témata týkající se oboru public relations, čímž se nemalou měrou podílí na rozvoji profesní úrovně pracovníků public relations u nás. V roce 2004 registroval 250 členů.“²⁰

2.1.4 Feministický přístup public relations

Profesorky Larisa Grunigová, Elizabeth Tothová a Linda Childersová Honová v 90. letech 20. století navázaly na „výzkum rolí“ (provedený profesory Glenem Broomem a Davidem Dozierem). Tento rozsáhlý výzkum proběhl v USA a prokázal rozdíly v kariérním postupu, v platech a rolích mezi muži a ženami. „Liberální feminismus tvrdí, že ženy mohou dosáhnout stejného statutu ve společnosti prostřednictvím argumentace a lobování. Na druhé straně radikální feministky věří, že buď je nutné změnit společenské zřízení (marxistické feministky), nebo že by ženy měly žít odděleně (separatistické feministky). Feministický výzkum probíhal většinou v rámci dominantního paradigmatu; zkoumal například, jak ženy pracující v public relations v USA přispívají k dokonalosti a k symetrické komunikaci.“²¹

¹⁸ DOLEŽAL, M. *Public relations a veřejné mínění*. Brno, 2005, s. 27

¹⁹ VĚRČÁK, V., GIRGAŠOVÁ, J., LIŠKAŘOVÁ, R. *Media relations není manipulace*. Havlíčkův Brod, 2004, s. 12

²⁰ VĚRČÁK, V., GIRGAŠOVÁ, J., LIŠKAŘOVÁ, R. *Media relations není manipulace*. Havlíčkův Brod, 2004, s. 12

²¹ L'ÉTANG, J. *Public relations – základní teorie, praxe, kritické přístupy*. Praha, 2009, s. 305

2.2 Význam public relations

„Pojem či obor public relations je často laickou i částí odborné veřejnosti chápán podle doslovného překladu z angličtiny jako vztahy s veřejností. Překlad je správný, ale nevystihuje plnou šíři a podstatu public relations a jeho činností.“²²

„Public relations jsou samostatnou řídicí funkcí vedení firmy nebo instituce, jejímž posláním je systematické vytváření a udržování vztahů důvěry a vzájemného porozumění s veřejností. Public relations spoluvytvářejí image firmy (instituce) za pomoci pravdivých a úplných informací o ní a její činnosti. Public relations získávají vnější i vnitřní veřejnost pro podporu činnosti firmy (instituce) jak v současnosti, tak i pro budoucnost a tím vytvářejí příznivé klima pro její aktivity.“²³

„Public relations jsou funkcí managementu, a proto musí být:

- soustavné;
- komplexní;
- věrohodné;
- tvůrčí.“²⁴

Existují desítky definicí public relations. Ve všech ale můžeme spatřit několik společných prvků, kterými jsou například:

- „Public relations zahrnují navázání a udržování vzájemného porozumění, vzájemné důvěry, respektu a sociální odpovědnosti mezi organizacemi a jejich veřejností.
- Public relations jsou disciplínou řízení, což vyžaduje, aby všechny formy připravované komunikace byly prováděny efektivně.
- Public relations jsou řízením vztahů mezi firmou/společností a její klíčovou veřejností/cílovou skupinou.
- Public relations jsou procesy směřující k vytvoření pozitivních postojů na základě znalostí nebo k přeměně negativních postojů a názorů na pozitivní.
- Public relations jsou nepřetržitou funkcí, která v opodstatněných případech podporuje (a může dokonce být i korekcí) reklamní a marketingové aktivity.“²⁵

²² FTOREK, J. *Public relations jako ovlivňování mínění*. Praha, 2009, s. 24

²³ CHMEL, Z. *Propagace, public relations, media*. Brno, 1997, s. 45

²⁴ NĚMEC, P. *Public relations: zásady komunikace s veřejností*. Praha, 1993, s. 31

²⁵ VĚRČÁK, V., GIRGAŠOVÁ, J., LIŠKAŘOVÁ, R. *Media relations není manipulace*. Havlíčkův Brod, 2004, s. 13 - 14

„Public relations jsou prací s veřejností, na veřejnosti a pro veřejnost. Public relations pomáhají vytvářet úspěšné komerční prostředí pro firmu, budují jméno a pověst firmy, posilují vztahy s veřejností i uvnitř firmy, chrání firmu v nepříznivých situacích.“²⁶

Na následujícím seznamu se shoduje většina autorů marketingové literatury při vysvětlení pojmu public relations. „Public relations zahrnují tyto činnosti:

- stanovení komunikační politiky;
- sponzorství;
- firemní identita;
- interní a externí materiály;
- placená reklama;
- přímá komunikace s veřejností, investory a vládou;
- pořádání akcí;
- publicita, vztahy s médii;
- spin doctoring.“²⁷

Můžeme říci, že současné public relations:

- „Jsou přítomny při všech změnách – technických, ekonomických, společenských, politických a právních;
- jsou tematicky orientované (reaktivní a proaktivní – představování témat veřejnosti a reagování na nový vývoj);
- jsou dynamické a pružné;
- jsou zaměřené na řešení problémů;
- vyžadují odstup od aktuálních problémů, aby byl vidět širší obraz, komplexnost vztahů organizace a překrývající se sítě;
- jsou nedílnou součástí komplexních postindustriálních společností;
- realizují se v široké řadě kontextů: politika, věda, zdravotnictví, umění, sport, zábava, volný čas, vzdělávání, obchod.“²⁸

²⁶ CHMEL, Z. *Propagace, public relations, media*. Brno, 1997, s. 47

²⁷ POSPÍŠIL, P. *Efektivní public relations a media relations*. Praha, 2002, s. 5

²⁸ L'ETANG, J. *Public relations – základní teorie, praxe, kritické přístupy*. Praha, 2009, s. 41

2.2.1 Útvar public relations

„Útvar public relations by měl nejen informovat navenek, ale vnášet do firmy informace o reakcích veřejnosti, vyhledávat inspirující i kritické momenty týkající se firmy i její konkurence. Úkolem útvaru public relations by tedy mělo být:

- sběr a analýza informací pro určení úloh;
- vytváření integrovaných plánů vnitřních a vnějších opatření;
- zjišťování problémových míst a vytváření koncepce řešení nedostatků;
- budování vnitřní i vnější komunikace;
- poradenství ve všech kategoriích komunikace pro ostatní útvary managementu;
- iniciování, plánování a zajištění všech projektů vnitřní i vnější komunikace (včetně koordinace aktivit všech zúčastněných);
- navazování a udržování kontaktů se všemi sdělovacími prostředky, osobami a institucemi, které se podílejí na vytváření veřejného mínění;
- udržování kontaktů se všemi specialisty – fotografy, grafiky, odborníky v oblasti marketingu apod.;
- příprava speciálních publikací;
- tvůrčí práce v oblasti vztahů s médii (vlastní publicita).“²⁹

2.2.2 Techniky public relations

Mezi vlastní techniky public relations patří zejména:

- „Domácí reklama ve vlastních publikacích;
- neplacené informace o veřejných službách, o charitativních nebo občanských společnostech;
- corporate identity, jejímž cílem je vytvoření reputace, zvýšení povědomí apod.;
- výstavy a inscenování vystoupení;
- tisková sdělení a konference.“³⁰

2.2.3 Subjekty public relations

Za subjekty public relations můžeme považovat například stát, podniky, společenské a zájmové organizace a samozřejmě také občany. „Stát má být katalyzátorem pro dobrovolnou angažovanost občanů, má aktivizovat rodiny, školy,

²⁹ CHMEL, Z. *Propagace, public relations, media*. Brno, 1997, s. 54 - 55

³⁰ FORET, M. *Komunikace s veřejností*. Brno, 1994, s. 80 - 81

podniky, organizace a společnosti, nikoliv aby všechno řídil sám.“³¹ Podniky jsou považovány za tvůrce hodnot. Můžeme říci, že podniky mají ze společnosti prospěch, ale na druhou stranu pro společnost něco dělají. „Společenské a zájmové organizace se starají o propojení mezi profesionální prací a dobrovolnou a čestnou angažovaností, vytvářejí sociálně podpůrné aktivity, spojení, nadace. Občané spoléhají na vlastní síly a přebírají odpovědnost za sebe i za druhé, angažují se v rodině, škole, práci, v politice nebo v jiných, zejména problémových oblastech společnosti.“³²

2.3 Cíle public relations

Cílem public relations není ovládat veřejnost, ale ovlivnit názory a postoje veřejnosti. Pro public relations je nezbytně nutné podávat pravdivé a úplné informace, což znamená, že se mají objevovat o organizaci pozitivní i negativní zprávy.³³

Mezi hlavní cíle tedy můžeme řadit:

- „prestiž neboli příznivou „image“ a její výhody;
- reklamu na výrobky a služby;
- vyhodnocování sporných otázek a příležitostí;
- hodnocení pozice organizace při řešení vztahů s vnitřní veřejností;
- důvěru zaměstnanců a členů v organizaci;
- předcházení konfliktům s odboráři a jejich řešení;
- upevňování důvěryhodnosti v okolní společnosti;
- důvěru akcionářů a investorů;
- překonávání nepochopení a předsudků;
- předcházení útokům;
- důvěru dodavatelů;
- důvěru vládních institucí;
- důvěru konkurence;
- důvěru vlastních dealerů a atraktivnost pro ostatní;
- schopnost být atraktivní pro nejlepší odborníky;
- školení veřejnosti ve využívání výrobků a služeb;
- vysvětlování hledisek firmy veřejnosti;
- důvěru zákazníků a příznivců;

³¹ SVOBODA, V. *Public relations moderně a účinně*. Praha, 2006, s. 106

³² SVOBODA, V. *Public relations moderně a účinně*. Praha, 2006, s. 106

³³ ČERNÁ, J., KAŠÍK, M., KUNZ, V. *Public relations – komunikace organizací*. Praha, 2005, s. 59

- zjišťování postojů různých skupin k organizaci;
- stanovení taktiky a poradenství;
- příprava na mimořádné situace;
- upevňování životaschopnosti society, ve které organizace působí;
- řízení směru změn.“³⁴

2.4 Public relations a veřejnost

Když mluvíme o veřejnosti, je nutné si uvědomit koho tím vlastně myslíme. Koho vlastně oslovujeme, když budujeme vztahy s veřejností? Musíme si ujasnit, koho se snažíme ovlivnit. „Mohou to být:

- zákazníci;
- zákazníci konkurence;
- investoři;
- konkurenční firmy;
- vlastní zaměstnanci;
- zájmové skupiny;
- nátlakové skupiny;
- orgány státní správy a samosprávy
- a další.“³⁵

Public relations, nebo-li vztahy s veřejností mohou působit v jakékoliv sféře společenského života, například:

- „vláda – místní, oblastní, národní a mezinárodní;
- obchod a průmysl – drobný, střední, velký a mezinárodní;
- společenské a sociální záležitosti;
- vzdělávací instituce, univerzity a jiné vysoké školy;
- nemocniční a zdravotní péče;
- charitativní a dobročinná činnost;
- mezinárodní záležitosti.“³⁶

Veřejnost považuje na public relations některé základní skutečnosti za prospěšné. Vyzdvihneme tedy několik nejzákladnějších příkladů. Public relations slouží

³⁴ LESLY, P. *Public relations teorie a praxe*. Praha, 1995, s. 25 - 26

³⁵ POSPÍŠIL, P. *Efektivní public relations a media relations*. Praha, 2002, s. 3

³⁶ BLACK, S. *Nejúčinnější propagace – public relations*. Praha, 1994, s. 15

veřejnosti především k tomu, aby organizace chápaly přání a zájmy jednotlivců. „Public relations poté interpretují a sdělují tato přání a zájmy všem institucím, které se tváří, že se jich to netýká, a zároveň jednají v těchto institucích s veřejností. Public relations jsou nástrojem pro dosažení vzájemného souladu mezi institucemi a skupinami.“³⁷ Tímto vedou k tomu, že ve vztazích zajišťují harmonii a tím i prospěch veřejnosti. „Public relations jsou také pojistným ventilem svobody, a to právě tím, že poskytují nástroje pro dosažení vzájemného přizpůsobení. Public relations jsou klíčovým prvkem komunikačních systémů, které umožňují každému jednotlivci, aby byl informován o množství stanovisek ostatních subjektů, které ovlivňují jeho život. Lidé pracující v oblasti public relations pomáhají probouzet sociální vědomí organizací. Public relations jsou univerzální aktivitou, která působí ve všech oblastech života. Každý člen lidské společnosti denně uplatňuje principy public relations při hledání pochopení a spolupráce nebo při ovlivňování svého okolí. Profesionální pracovníci v oblasti public relations dělají totéž, avšak vysoce profesionálním způsobem.“³⁸

Následující fakta poukazují na to, že vztahy s veřejností jsou součástí téměř každého aspektu organizace nebo vedení. „Vztahy s veřejností obecně zahrnují:

- poradenskou službu založenou na pochopení lidského chování;
- analýzu budoucích směrů a předpovídání jejich důsledků;
- výzkum veřejného mínění, postojů a očekávání;
- vytvoření a udržování oboustranné komunikace založené na pravdivých a úplných informacích;
- předcházení konfliktům a nedorozuměním;
- prohloubení vzájemného respektu a sociální zodpovědnost;
- sladění soukromých a veřejných zájmů;
- posilování dobré vůle mezi vedením, pracovníky a zákazníky;
- zlepšení vztahů s dodavateli, odběrateli a ostatními subjekty hospodářské sféry;
- získávání dobrých osobností a omezování fluktuace pracovníků;
- zlepšování kvality výrobků a služeb;
- projekční a grafickou reprezentaci.“³⁹

³⁷ LESLY, P. *Public relations teorie a praxe*. Praha, 1995, s. 20

³⁸ LESLY, P. *Public relations teorie a praxe*. Praha, 1995, s. 20

³⁹ BLACK, S. *Nejúčinnější propagace – public relations*. Praha, 1994, s. 15

2.4.1 Public relations a veřejné mínění

Jako první použil spojení „opinion public“ (veřejné mínění) filozof J. J. Rousseau. „Teorie veřejného mínění se zabývá především charakteristikami jeho poslání, struktury, fungování či zkoumání ve veřejnosti.“⁴⁰ Brauer například uvádí, že veřejné mínění se skládá z hlasu lidu, z politické komunikace elit, z komunikujících médií a z rozhovorů lidí o veřejných věcech.⁴¹

Veřejnost, veřejné mínění a hlas lidu jsou významným prvkem dnešní demokratické společnosti. Můžeme říci, že veřejnost a její mínění provádí jakousi kontrolu před zneužíváním delegované moci. Elity, které jsou právě na vrcholu, jsou si této kontroly vědomy a proto se snaží veřejnost ovlivňovat a získat tak její souhlas k tomu, aby mohly řídit společnost. „Prostředkem k ovlivnění mínění a vytváření souhlasu mezi občany jsou v moderní, masové společnosti masová média a ústředním nástrojem jsou tzv. vztahy s veřejností – public relations.“⁴²

„Hlavními rysy veřejného mínění jsou:

- Veřejné mínění odráží současné názory, postoje i nálady veřejnosti.
- Veřejné mínění nelze považovat za přesné rozumové poznání.
- Veřejné mínění obsahuje vždy prvky subjektivnosti, přibližnosti a dojmovosti.
- Veřejné mínění je dáno společenstvím zájmů, znalostí a tradic.
- Veřejné mínění se vytváří jen k významným podnětům.
- Veřejné mínění je ovlivnitelné mnoha způsoby: projevy politiků, manipulací demagogů a masmédií.“⁴³

2.5 Public relations ve státních organizacích

Každá existující organizace je nějakým způsobem zapojena do komunikace a aktivit public relations. Existuje jeden zásadní rozdíl mezi public relations v soukromém sektoru a ve státní správě. Soukromý sektor může na rozdíl od veřejné správy provádět reklamu a tak získat publicitu. Public relations ve státních organizacích však podléhají právním, politickým a kulturním restrikcím. Při oslovování veřejnosti státní organizací jsou cíle, charakter a funkce public relations ovlivňovány třemi hlavními faktory: „1) osobní styl komunikace vedoucích činitelů, pod kterými pracují; 2) sdílené názory a

⁴⁰ SVOBODA, V. *Public relations moderně a účinně*. Praha, 2006, s. 14 - 15

⁴¹ SVOBODA, V. *Public relations moderně a účinně*. Praha, 2006, s. 15

⁴² FTOREK, J. *Public relations a politika*. Havlíčkův Brod, 2010, s. 54 - 55

⁴³ KOHOUT, J. *Veřejné mínění, image a metody public relations*. Praha, 1999, s. 15

kulturní normy převažující v dané organizaci a daném státě a 3) formální a neformální prvky politického procesu v konkrétním systému státní moci.“⁴⁴

„Z širšího pohledu lze existenci public relations v orgánech státní správy v rámci demokratické společnosti odůvodnit třemi hlavními tezemi:

- 1) Demokratické vládě nejvíce prospívá volný, obousměrný tok myšlenek a přesných informací, kdy občané i orgány státní správy mohou přijímat kvalifikovaná rozhodnutí.
- 2) Demokratická vláda se musí zodpovídat ze své činnosti občanům.
- 3) Občané jakožto daňoví poplatníci mají právo na informace týkající se státní správy – ovšem s jistými výjimkami.“⁴⁵

2.6 Public relations a reklama

Schéma: Srovnání rozdílů mezi reklamou a public relations⁴⁶

Reklama		Public relations
Mediální prostor je zaplacený.	x	Mediální prostor je získaný distribucí zajímavých informací.
Co si vymyslíte, to publikujete.	x	Musíte vymyslet to, co zajímá čtenáře a redaktora.
Nízká důvěryhodnost sdělení (všichni vědí, že je to zaplacené).	x	Vysoká důvěryhodnost (komunikujete prostřednictvím třetích stran).
Reklama se snaží upoutat pozornost, chválí, vybízí ke koupi, působí podprahově.	x	Public relations informují, vysvětlují, předkládají argumenty, snaží se oslovit intelekt.
Náklady na reklamu jsou až 70 % rozpočtu na marketing.	x	Náklady na public relations jsou cca 30 % marketingového rozpočtu firmy.

Reklama a public relations spadají pod komunikační nástroje podniku. Obě disciplíny se zaměřují na lepší postavení podniku. Reklama je v kontaktu s veřejností především prostřednictvím médií, občas využívá i osobní kontakty (např. se zákazníky).

⁴⁴ CAYWOOD, C., L., *The handbook of strategic public relations integrated communications*. New York, 1997, s. 463 - 464

⁴⁵ CAYWOOD, C., L., *The handbook of strategic public relations integrated communications*. New York, 1997, s. 464

⁴⁶ VĚRČÁK, V., GIRGAŠOVÁ, J., LIŠKAŘOVÁ, R. *Media relations není manipulace*. Havlíčkův Brod, 2004, s. 16

Reklama se v médiích může objevit prakticky kdykoliv, kdežto public relations se v médiích objevují pouze tehdy, kdy dojde k nějaké události, která bude pro sdělovací prostředky zajímavá.⁴⁷

O reklamě můžeme jednoduše říci, že jejím cílem není přesvědčení lidí, aby určitý výrobek zkusili, ale aby tento výrobek používali co nejčastěji. Reklama je konkrétním nástrojem marketingu, a proto je toto přesvědčování placené. „S public relations má však reklama leccos společného, třebaže subjekty public relations si nekupují čas, ale soustředí se na získávání vlivu v médiích jinými prostředky. Public relations a reklama nejsou vzájemně zaměnitelnými alternativami, ale vzájemně se doplňují a umocňují.“⁴⁸ Reklama je prvkem, který neustále zkoumá trh a hledá potenciální zákazníky, naopak úkolem public relations je obhajovat společné zájmy. „Zatímco reklama prodává a nabízí konkrétní zboží nebo služby, public relations „prodávají“ sympatie, porozumění a vzájemný konsenzus, nejčastěji v podobě více či méně strukturovaných akcí.“⁴⁹ Reklama je na rozdíl od public relations vždy pozitivní, její snahou je totiž přilákat zákazníka a tím tak napomoci prodeji určitého produktu. Pomocí public relations se buduje dobrá pověst podniku, však public relations musí objektivně informovat i o negativech. Dalším významným rozdílem mezi reklamou a public relations je v tom, že reklama pracuje s přesně definovanou cílovou skupinou, kdežto public relations nemohou pracovat jen s jednou definovanou skupinou z toho důvodu, že mají širší záběr.⁵⁰

Pokud však budeme hledat, zda má reklama s public relations něco společného, nalezneme pár společných bodů. „Public relations a reklama:

- využívají stejných médií (žádný sdělovací prostředek není vyhrazen jednomu či druhému oboru);
- vyžadují stejnou systematičnost a soustavnost;
- neobejdou se bez tvořivého přístupu;
- přispívají k vytváření „image“ podniku;
- postupují podle schématu: analýza problému – hodnocení – akce – kontrola.“⁵¹

⁴⁷ DOLEŽAL, M. *Public relations a veřejné mínění*. Brno, 2005, s. 37 - 38

⁴⁸ HLAVÁČEK, L. *Public relations nejsou reklama*. Praha, 1999, s. 13 - 14

⁴⁹ HLAVÁČEK, L. *Public relations nejsou reklama*. Praha, 1999, s. 14

⁵⁰ HLAVÁČEK, L. *Public relations nejsou reklama*. Praha, 1999, s. 14 - 16

⁵¹ NĚMEC, P. *Public relations: zásady komunikace s veřejností*. Praha, 1993, s. 20

3 VĚZNICE PŘÍBRAM (BYTÍZ)

„Vězeňská služba České republiky byla zřízena zákonem České národní rady č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční strážce České republiky s účinností od 1. 1. 1993. Vězeňská služba zajišťuje výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody v rozsahu stanoveném zákonem č. 555/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti. Generální ředitelství Vězeňské služby, vazební věznice a věznice, pokud rozhodují ve správním řízení, mají postavení správních úřadů. Vězeňská služba hospodaří s majetkem státu, který potřebuje k plnění svých úkolů a je účetní jednotkou.“⁵²

3.1 Historie Věznice Příbram

Vznik Věznice Příbram souvisí především s geologickými podmínkami na Příbramsku a samozřejmě také s politickou atmosférou v padesátých letech v Československé republice. Vězeňství v té době bylo zaměřeno na potlačování a izolaci nepřátel režimu (jednalo se o tzv. politické vězně).⁵³

Na počátku padesátých let byl na Příbramsku proveden geologický průzkum, díky kterému byla zjištěna přítomnost uranové rudy. Z toho důvodu, že se naskytla možnost hlubinné těžby, byl v roce 1953 urychleně založen nápravně pracovní tábor (NPT), kde byli vězni využíváni především k pracím v primární sféře československého průmyslu. Odsouzení pracovali na šachtách č. 10, 11A, 16, 17, 19 a 22. „Vězeňské zařízení Bytíz střežila do roku 1954 2. rota 4. praporu útvaru Sboru národní bezpečnosti Jeřáb, později převzal ostrahu 4. prapor 6. brigády Vnitřní strážce ministerstva vnitra.“⁵⁴ Ze statistických údajů Vězeňské služby ČR je patrné, že v roce 1954 stav vězňů čítal 1580 a roku 1956 čítal stav vězňů již 1894, s početným zastoupením politických vězňů. Nápravně pracovní tábor Bytíz patřil se svou ubytovací kapacitou (až 2000 odsouzených) k největším táborům v tehdejší republice. Prvním velitelem byl 20. května roku 1953 jmenován Jaroslav Duba, který byl dříve velitelem v uranovém táboře

⁵² Vznik – zřízení – základní údaje. [online]. 2011 [cit. 2010-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-pribram-91/informace-podle-zakona-106-1999-sb-832/zneni-zakona-106-1999-sb/zneni-zakona-c-106-1999-sb>>

⁵³ PRAVDA, B. *Historie a současnost Věznice Příbram*. Příbram, 2006, s. 5

⁵⁴ PRAVDA, B. *Historie a současnost Věznice Příbram*. Příbram, 2006, s. 4

Vojna, také na Příbramsku. V 50. letech byli vězni využíváni v našem regionu na práci především ve stavebnictví, strojírenství a v zemědělství. Pracovali i ve vnitřních provozech věznice jako kuchaři, údržbáři, zaměstnání byli i v pomocné rostlinné (pěstování ovoce a zeleniny) a živočišné výrobě. Odsouzení se podíleli na výstavbě např.: Březohorského sídliště, zimního stadionu, nemocnice Zdaboř, centrální teplárny, masokombinátu, rekreačního zařízení Trhovky a hasičárny.⁵⁵

Z původního uranového tábora se téměř nic nezachovalo a to z toho důvodu, že dne 1. dubna roku 1962 došlo k propadu táborové kuchyně společně se dvěma vězni. Při propadu se utvořil kráter o průměru asi 50 m a hloubce okolo 20 m. Příčinou propadu bylo poddolování a tento moment zapříčinil zrušení nápravně pracovního tábora Bytíz. V jeho blízkosti byl však vystavěn nový, který slouží doposud.⁵⁶

V polovině šedesátých let byla socialistickým Československem závazně přijata řada mezinárodních pravidel, které určovaly způsob zacházení s odsouzenými osobami. Věznice Příbram byla proto přeměněna na oblast kolektivní převýchovy. Ve druhé polovině osmdesátých let byla úplně zastavena těžba uranové rudy, a proto byl v roce 1987 objekt Nápravně výchovného ústavu převeden z majetku uranových dolů Příbram do správy tehdejšího Sboru nápravné výchovy. Do roku 1989 zajišťovala Věznice Příbram výkon trestu pro odsouzené muže. Na začátku roku 1990, kdy proběhla rozsáhlá amnestie prezidenta republiky, zůstalo ve věznici jen několik desítek odsouzených. Počet odsouzených však později začal stoupat z důvodu nárůstu kriminality.⁵⁷

3.1.1 Dokument k historii

Jak vypadal nápravně pracovní tábor a jak byl vybaven, doložil v dopise pro Věznici Příbram ředitel Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie České republiky:

„Každý tábor byl naprosto samostatnou jednotkou, vzhledem k tomu tam musely být zabezpečeny všechny nezbytné činnosti a služby. V obecné rovině vypadal následovně. V táboře byl velitelský objekt s kanceláři a světnicemi starších tábora, byly tu strážní věže (špačkářny) a zařízení sloužící k ostraze lágru. Nacházely se zde také sklady (oděvní a proviantní), kůlny (zde se skladoval otop), prádelna, prasečnick, latrína, kuchyně, kantýna, kulturák, korekce, izolace a samozřejmě i obytné baráky.

⁵⁵ PRAVDA, B. *Historie a současnost Věznice Příbram*. Příbram, 2006, s. 5 - 6

⁵⁶ PRAVDA, B. *Historie a současnost Věznice Příbram*. Příbram, 2006, s. 6

⁵⁷ PRAVDA, B. *Historie a současnost Věznice Příbram*. Příbram, 2006, s. 8 - 9

V obytném baráku bylo asi deset světnic, ve kterých bydlelo v průměru dvacet muklů („mukl“ [muž určený k likvidaci] = vězeň). Osazenstvo baráku spalo na palandách, které kromě krajních, stojících u stěny, stály vždy dvě vedle sebe. Kromě postele směl mít každý mukl ještě kartonovou krabici, ve které měl veškeré své „bohatství“. V místnosti se nacházela ještě kamna, která se používala jen v obzvláště mrazivých dnech a nocích, protože nebylo dostatek otopu. Ve středu tábora se nacházel „apelplatz“. Byla to dlouhá ulice, která s příjezdovou cestou tvořila písmeno T. Nejméně třikrát denně se při nástupu na směny nástupiště zaplnilo. Vedle těchto pravidelných nástupů ještě existovaly nástupy mimořádné. Ty trvaly nepřiměřeně dlouho a muklové je považovali za druh trestu. Mimořádné nástupy sloužily také k preventivním prohlídkám, které vězni nazývali „filcunk“. Jednalo se o legálně provozovanou šikanu vězňů. V období epidemie byl vždy jeden barák vyčleněn jako karanténní. Dále existoval barák trestní, kam byli přidělováni neplniči norem a vězni s drobnými kázeňskými přestupky. Na baráku byl zotřesený režim, snížené dávky a po skončení pracovní směny navíc povinné brigády. Opakem byl výlučný barák, kam byli umístěováni úderníci, vzorní pracovníci..., ti si mohli dopisovat s rodinou, dostávat balíčky, mít pravidelné návštěvy. Získali řadu materiálních výhod, ale většinou ztratili úctu svých spoluvězňů.“⁵⁸

3.1.2 František Zahrádka

František Zahrádka je nejznámějším politickým vězněm Věznice Příbram – Bytíz.

Narodil se 30. října roku 1930 v Děčíně. Pochází z rodiny italského legionáře. Roku 1949, kdy právě dokončoval studia na radiomechanika, se stal členem 10. skautského oddílu, kde se zapojil do skautského odporu proti novému lidově demokratickému režimu (tiskli a rozšiřovali protikomunistické letáky).⁵⁹

Na jaře roku 1949 převedl do Bavorska svou první skupinu. Během půl roku podnikl 4 přechody přes státní hranici a převedl celkem jedenáct lidí, kterým v komunistickém režimu hrozily tresty. 3. září roku 1949 byl zatčen a odvezen do Štefánikových kasáren. Františku Zahrádkovi byl navržen nejvyšší trest, tedy trest smrti. 8. a 9. prosince téhož roku byl vynesena Státním soudem rozsudek, kde byl odsouzen na

⁵⁸ PRAVDA, B., *Historie a současnost Věznice Příbram*. s. 6

⁵⁹ ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ. *Pamětníci protikomunistického odboje a odporu*. [online]. 2010 [cit. 2011-02-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.ustrcr.cz/cs/pametnici-protikomunistickeho-odboje-a-odporu-frantisek-zahradka>>

20 let odnětí svobody za špionáž a velezradu. Nejvyšší trest nebyl vynesen z důvodu, že František Zahrádka zatím nedosáhl věku 20 let.⁶⁰

Po soudu byl převezen do Borské věznice v Plzni, tam byl později uznán schopným pracovat v uranových dolech, proto byl přesunut do uranového lágru Nikolaj na Jáchymovsku, kde pracoval jako pomocník lamače. Z tábora Nikolaj byl přesunut do tábora Vykmanov II., v roce 1956 byl už přesunut na Příbramsko, a to do tábora Vojna. Z tábora Vojna putoval 3. března roku 1957 do tábora Bytíz. Na Bytíze opět vykonával práci lamače, později začal pracovat na povrchu jako elektrikář. 3. září roku 1962 byl propuštěn po 13 letech věznění. Z důvodu ztráty rodiny během pobytu v uranových táborech se po propuštění vrátil zpět do uranových dolů, kde pracoval jako elektrikář až do roku 1981, kdy odešel do důchodu.⁶¹

František Zahrádka se v roce 1989 aktivně podílel na založení Konfederace politických vězňů v Příbrami. V roce 1991 společně s Dr. Jiřím Majerem zakládali Muzeum III. odboje a Památník obětem komunismu Vojna u Příbrami. „Jako odborný konzultant spolupracoval na řadě filmů s tematikou lágrů, např. Uniforma, Bumerang a seriál Zdivočelá země.“⁶²

Za své celoživotní postoje byl František Zahrádka oceněn řadou vyznamenání, např. stříbrnou pamětní medailí Jihočeského kraje nebo pamětním listem Příbram za založení Muzea III. odboje. Nejvýznamnějším oceněním bylo propůjčení Řádu T. G. Masaryka, který mu byl udělen prezidentem České republiky Václavem Klausem 28. října 2007.⁶³

3.2 Věznice Příbram v současnosti

„Věznice Příbram je organizační jednotkou Vězeňské služby České republiky pro zajišťování výkonu trestu odnětí svobody pro odsouzené muže. Věznice je členěna do tří typů: s dohledem, s dozorem a s ostrahou. Věznice typu ostraha tvoří největší část kapacity Věznice Příbram. Dále je ve věznici zřízeno specializované oddělení pro výkon

⁶⁰ PANCER, V. *František Zahrádka, šumavský převaděč*. [online]. 2007 [cit. 2011-02-13]. Dostupný z WWW: <http://ceskobudejovicky.denik.cz/zpravy_region/frantisek_zahradka_cb20071113.html>

⁶¹ ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ. *Pamětníci protikomunistického odboje a odporu*. [online]. 2010 [cit. 2011-02-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.ustrcr.cz/cs/pametnici-protikomunistickeho-odboje-a-odporu-frantisek-zahradka>>

⁶² NEJEZCHLEBOVÁ, L. *Převáděl lidi prchající před komunisty*. [online]. 2005 [cit. 2011-02-13]. Dostupný z WWW:

<http://www.lidovky.cz/ln_bezpravi.asp?r=ln_bezpravi&c=A051114_230004_In_bezpravi_vvr>

⁶³ PANCER, V. *František Zahrádka, šumavský převaděč*. [online]. 2007 [cit. 2011-02-13]. Dostupný z WWW: <http://ceskobudejovicky.denik.cz/zpravy_region/frantisek_zahradka_cb20071113.html>

trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním psychotropních látek zařazených do typu věznice s ostrahou.“⁶⁴

Jak již bylo uvedeno, Věznice Příbram je samostatnou účetní jednotkou, která hospodaří s majetkem státu. Činnost věznice zabezpečují následující oddělení: personální oddělení, oddělení vězeňské a justiční stráže, oddělení výkonu trestu, oddělení prevence a stížností, správní oddělení, oddělení logistiky, ekonomické oddělení, referát zaměstnávání vězněných osob, oddělení informatiky a zdravotnické středisko. Ředitelem Věznice Příbram je Vrchní rada plk. Mgr. Jiří Purkart. V současnosti věznice čítá celkem 280 zaměstnanců (z toho 164 příslušníků a 116 řadových zaměstnanců) a 1050 odsouzených. Přitom současná ubytovací kapacita pro výkon trestu je 800 míst, z čehož vidíme, že je věznice přeplněná. Na druhou stranu je samozřejmě dbáno, aby byly dodrženy normou předepsané metry na odsouzeného. Pro odsouzené zařazené do typu věznice s ostrahou je určeno 679 míst, s dozorem 51 míst, s dohledem 30 míst a pro specializované oddělení (ostraha) je stanoveno 40 míst. Cílem Věznice Příbram je především chránit společnost před pachateli trestné činnosti, změnit životní styl odsouzených a pomoci drogově závislým. Prvořadým úkolem každé věznice je samozřejmě zaměstnávání vězněných osob. (Veškeré informace poskytli zaměstnanci Vězeňské služby Věznice Příbram.)

3.2.1 Výkon trestu

Jak již bylo zmíněno v předchozím odstavci, jedním z prvořadých úkolů věznice je zaměstnávání odsouzených. Pracují např. ve firmách: Masna Příbram, METAMAX, QUINN PLASTICS, Pekárny Hořovice a v dalších. Zaměstnáváním vězněných osob mimo věznici se budeme podrobněji zabývat v kapitole č. 4 bakalářské práce. Práci však odsouzení naleznou i v provozech věznice, např.: ve vězeňské prádelně, v kuchyni, údržbě, kotelně, truhlárně, autodílně nebo pracují jako uklízeči. Věznice Příbram však nemůže uspokojit veškeré zájemce o práci. V současnosti povolání vykonává celkem 184 odsouzených. (Veškeré informace poskytli zaměstnanci Vězeňské služby Věznice Příbram.)

Ve Věznici Příbram se realizují různé typy programů zacházení. Do těchto programů jsou odsouzení zařazováni podle pohovorů a samozřejmě také podle charakteru trestné činnosti. „K naplnění cílů nabízených programů zacházení přispívá

⁶⁴ *Věznice Příbram*. [online]. 2009 [cit. 2010-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://vscr.cz/veznice-pribram-91/zakladni-informace-1097/strucna-charakteristika-veznice/veznice-pribram-5040>>

široká nabídka vzdělávacích, speciálně výchovných a zájmových aktivit.“⁶⁵ Pro programy zacházení jsou stanoveny specifické kategorie odsouzených, např.: prvovězňení odsouzení, mladí dospělí, cizinci, odsouzení připravující se na propuštění z výkonu trestu. Ve Věznici Příbram již proběhly následující programy: vzdělávací program „21“ (určen pro mladé odsouzené), program s názvem „Již nechci krást, ale pracovat“ (cílem je zvýšit kompetence a dovednosti pro život na svobodě) a program 3Z „Zastav se, Zamysli se, Změň se“. Věznice Příbram zřídila i některá specializovaná oddělení, kterými jsou např. specializované oddělení pro odsouzené s poruchou chování a osobnosti, která byla způsobena užíváním psychotropních látek; 2 bezdrogové zóny a oddělení substituční metadonové léčby v závislosti na opioidech.⁶⁶

3.2.2 Duchovní péče

Věznice Příbram umožňuje duchovní péči a to všem odsouzeným bez rozdílu náboženského vyznání. Duchovní činnost zajišťuje kaplanka věznice z Českobratrské církve evangelické. Své zastoupení má ve věznici Českobratrská církev evangelická, Řecko-katolická církev a Svědkové Jehovovi. Zástupci jednotlivých církví nabízejí odsouzeným: „pravidelné bohoslužby a individuální rozhovory, bohoslužebná shromáždění při křesťanských svátcích, kvalitní informace z oblasti náboženství a mohou napomoci při hledání řešení existenční situace po skončení výkonu trestu prostřednictvím charitativních organizací a církví. Všichni duchovní jsou povinni dodržovat zpovědní tajemství.“⁶⁷

3.3 Zákon č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční strážci České republiky

3.3.1 § 2 Úkoly vězeňské služby

„(1) Vězeňská služba

- a) spravuje a střeží vazební věznice a odpovídá za dodržování zákonem stanových podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody,
- b) spravuje a střeží ústavy pro výkon zabezpečovací detence,

⁶⁵ Výkon vazby a trestu. [online]. 2011 [cit. 2010-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-pribram-91/vykon-vezenstvi-842/informace-o-vykonu-trestu/>>

⁶⁶ Výkon vazby a trestu. [online]. 2010 [cit. 2010-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-pribram-91/vykon-vezenstvi-842/informace-o-vykonu-trestu/>>

⁶⁷ KALUSOVÁ, V. *Duchovní péče ve Věznici Příbram*. [online]. 2010 [cit. 2010-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-pribram-91/duchovni-sluzba-1289/duchovni-pece-ve-veznici-pribram>>

- c) střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody,
- d) prostřednictvím programů zacházení soustavně působí na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a obdobně i na některé skupiny osob ve výkonu vazby s cílem vytvořit předpoklady pro jejich řádný způsob života po propuštění,
- e) provádí výzkum v oboru penologie a využívá jeho výsledky a vědecké poznatky při výkonu vazby a při výkonu trestu odnětí svobody,
- f) zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti a v rozsahu stanoveném tímto zákonem zajišťuje pořádek a bezpečnost při výkonu pravomocí soudů a státních zastupitelství,
- g) vytváří podmínky pro pracovní a jinou účelnou činnost osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody,
- h) provozuje hospodářskou činnost za účelem zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody, případně i osob ve výkonu vazby,
- i) vede evidenci osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody na území České republiky,
- j) plní úkoly, které pro ni vyplývají z vyhlášených mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána,
- k) zabezpečuje vzdělávání příslušníků Vězeňské služby (dále jen „příslušníci“) a občanských zaměstnanců Vězeňské služby, které provádí Institut vzdělávání, a vzdělávání osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody, které provádí Střední odborné učiliště, učiliště a odborné učiliště Vězeňské služby,
- l) poskytuje zdravotní péči ve svých zdravotnických zařízeních osobám ve výkonu vazby, osobám ve výkonu zabezpečovací detence a osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, příslušníkům a občanským zaměstnancům Vězeňské služby; i v případě potřeby zabezpečuje specializovanou zdravotní péči v mimovězeňských zdravotnických zařízeních,
- m) prošetřuje vlastními pověřenými orgány (dále jen „pověřené orgány Vězeňské služby“) trestnou činnost příslušníků; ve spolupráci s Policií České republiky se podílí na předcházení a odhalování trestné činnosti osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody.

(2) Vězeňská služba plní i další úkoly podle zvláštních právních předpisů.⁶⁸

⁶⁸ KÖKÖRČENÝ, M. *Zákon České národní rady o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky*. [online]. 2011 [cit. 2011-02-13]. Dostupný z WWW: <http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1992/555995/Sb_555992_-----_.php>

3.3.2 § 3 Organizace a řízení Vězeňské služby

„(1) Úkoly stanovené v § 2 zajišťují ve Vězeňské službě vězeňská stráž, justiční stráž, správní služba, Institut vzdělávání a pověřené orgány Vězeňské služby.

(2) Vězeňská stráž střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody, střeží vazební věznice, věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence a je-li podle odstavce 5 povolána k plnění úkolů justiční stráže, střeží budovy soudů, státních zastupitelství a ministerstva. Při této činnosti zajišťuje stanovený pořádek a kázeň.

(3) Justiční stráž zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů státních zastupitelství a ministerstva a jiných místech jejich činnosti. Je-li justiční stráž dočasně povolána k plnění úkolů vězeňské stráže, střeží vazební věznice a věznice, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody. Při této činnosti zajišťuje stanovený pořádek a kázeň.

(4) Příslušníci zařazení ve vězeňské stráži mohou být dočasně povoláni k plnění úkolů justiční stráže jen v mimořádných případech, zejména nemůže-li justiční stráž vlastními prostředky zajistit výkon služby a to pouze se souhlasem generálního ředitele. Příslušníci zařazení ve vězeňské stráži mohou být rozhodnutím ředitele věznice dočasně pověřeni plněním úkolů správní služby, pokud správní služba jí svěřené úkoly nemůže plnit vlastními silami.

(5) Příslušníci zařazení v justiční stráži mohou být dočasně povoláni k plnění úkolů vězeňské stráže v místech výkonu vazby, výkonu zabezpečovací detence nebo výkonu trestu odnětí svobody jen v mimořádných případech, nemůže-li vězeňská stráž zajistit vlastními prostředky pořádek a bezpečnost v těchto místech, a to pouze se souhlasem generálního ředitele.

(6) Správní služba rozhoduje ve správním řízení podle zvláštních právních předpisů a zabezpečuje organizační, ekonomickou, vzdělávací, výchovnou, zdravotnickou a další odbornou činnost.

(7) Příslušníci zařazení do správní služby mohou být rozhodnutím ředitele věznice dočasně pověřeni plněním úkolů vězeňské stráže, pokud vězeňská stráž ji svěřené úkoly nemůže vlastními silami plnit.

(8) Pověřené orgány Vězeňské služby mají postavení policejního orgánu v řízení o trestných činech příslušníků; 2) náleží jim též oprávnění používat podpůrné operativně pátrací prostředky podle tohoto zákona.“⁶⁹

⁶⁹ KÖKÖRČENÝ, M. *Zákon České národní rady o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky*. [online]. 2011 [cit. 2011-02-13]. Dostupný z WWW: <http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1992/555995/Sb_555992_-----_.php>

4 VĚZNICE A MÍSTNÍ ORGANIZACE

Věznice Příbram spolupracuje s následujícími firmami: OKNOPLASTIK Příbram, QUINN PLASTICS Příbram, Pekárny Hořovice, Masna Příbram, BIOS Dobříš a Léčebna Bukovany. Zmíněné subjekty kontaktovaly Věznici Příbram a uzavřely s ní smlouvy o spolupráci na poskytování pracovních sil pro své podnikatelské záměry. Zaměstnávání odsouzených se řídí zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a ve věznici jej zajišťuje referát zaměstnávání vězněných osob. Místní zaměstnavatelé mají o odsouzené zájem a s jejich odvedenou prací jsou spokojeni. Zaměstnávání odsouzených vede ke snížení opakování trestné činnosti. Lze říci, že pracující odsouzení jsou lépe připraveni na návrat do společnosti, neboť přijímají nové poznatky a pracovní zkušenosti.

Věznice mají poradní sbory, které jsou zřízeny v souladu s ustanovením § 4 zákona č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody. Úkolem poradního sboru je napomáhat personálu věznice uplatňovat poznatky, formy nebo metody zacházení s odsouzenými a také komunikovat s externími institucemi státního a nestátního sektoru, např. s Policií ČR, charitativními organizacemi, podnikatelskými subjekty, obchodními komorami a jinými. Z hlediska public relations je poradní sbor formálním setkáním, které může napomoci k lepšímu poskytování služeb a pracovních sil. Zřídka se v tisku o těchto setkáních objeví zmínka.

Pracující odsouzení jsou zařazováni na pracovní místa na základě smlouvy mezi oběma subjekty (věznice x cizí subjekt). K výkonu zaměstnání je nutný předchozí písemný souhlas odsouzeného. Odsouzený je zařazen do práce rozhodnutím ředitele věznice (na základě doporučení odborných zaměstnanců – zařazovací komise). Firmy poskytují zaměstnaným odsouzeným smluvně dohodnuté plnění (plat). Odsouzení jsou zařazeni do I. platové třídy, kde jejich základní odměna činí 4.500 Kč. Pokud však odsouzení splňují určitou odbornost pro výkon zaměstnání, mohou být zařazeni do II. platové třídy, kde jejich základní odměna již činí 6.750 Kč. Tyto odměny jsou vypláceny při plném počtu odpracovaných hodin, který činí 40 hodin/týden. Odsouzeným podle Nařízení vlády č. 365/1999 Sb. náleží odměna za práci přesčas, příplatek za práci v noci, ve svátek a příplatek za práci ve ztíženém a zdraví škodlivém pracovním prostředí. Za vyšší pracovní výkon v požadované kvalitě mohou dostávat tzv. ohodnocení pracovního výkonu, které činí až 20 % ze základní odměny.

Odsouzený, který byl zařazen do práce, je povinen pracovat, pokud je k práci zdravotně způsobilý. Odmítnutí práce odsouzeným, který byl do práce zařazen, je pak závažným porušením povinností odsouzeného, za něž se zpravidla odsouzenému uloží kázeňský trest.

Jak již bylo uvedeno, Věznice Příbram spolupracuje s těmito regionálními organizacemi: OKNOPLASTIK Příbram s. r. o. (zednické práce), QUINN PLASTICS Příbram s. r. o. (výroba plexiskel), Léčebna Bukovany (uklízeči, pomocné stavební práce), Pekárny Hořovice s. r. o. (potravinářská výroba), Masna Příbram s. r. o. (potravinářská výroba) a BIOS Dobříš s. r. o. (tesařské a truhlářské práce). Firma OKNOPLASTIK zaměstnává 4 odsouzené, kteří pro ni vykonávají pomocné stavební práce. Firma QUINN PLASTICS je dlouhodobým spolupracujícím partnerem Věznice Příbram. Jsou zde pracovně zařazeni 4 odsouzení, kteří vykonávají práci skladníka. Pekárny Hořovice zaměstnávají 3 odsouzené na pomocné stavební a úklidové práce. Masna Příbram zaměstnává 28 odsouzených, kteří pomáhají při zpracování masných výrobků. Ve firmě BIOS Dobříš jsou zaměstnáni 3 odsouzení, kteří vyrábějí vazníky převážně pro rodinné domy. Tato firma v letním období patrně ještě rozšíří počet zaměstnaných odsouzených. Dětská léčebna Bukovany zaměstnává 2 odsouzené na pomocné stavební práce. Odsouzené zaměstnávají i Technické služby města Příbram, kde se však jedná pouze o krátkodobé sezónní práce. Jedná se zejména o odklizení sněhu nebo o řešení kalamitních stavů. Takovéto zaměstnání je chápáno jako pomoc státu, popřípadě městu.

V současnosti zaměstnání mimo věznici vykonává celkem 44 odsouzených.

Práce odsouzených musí být sledována a vyhodnocována. Na pracovištích cizích organizací si za pracovní výkon odsouzených odpovídají pověřeni pracovníci těchto firem.

5 JAK VNÍMÁ VĚZNICI VEŘEJNOST V REGIONU?

Cílem ankety je zjištění, zda veřejnost na Příbramsku ví o existenci věznice a jak ji vnímá. Nejjednodušším přístupem je dotazníkové šetření, kdy se tedy zeptáme přesně na to, co nás zajímá. Pro nízké počty dotazovaných nemůžeme plně hovořit o výzkumu, ale spíše o sondáži. Pro práci byl použit anonymní dotazník vlastní konstrukce. K samotnému dotazování došlo v červenci roku 2010. K určení konkrétní osoby nelze použít žádný z údajů dotazníku. V dotazníku byly použity jak otevřené (volná odpověď), tak uzavřené otázky (výběr z několika variant).

5.1 Průzkumný vzorek

Pro sběr dat bylo použito osobní dotazování venku (na ulici), jinak nazýváno jako dotazování „Face to face“. Vybráno bylo celkem 13 žen a 13 mužů různého věku z Dobříše, stejný počet z Březnice a 24 žen a 24 mužů z Příbrami. Celkem tedy 100 dotazovaných. Jediným kritériem byla podmínka dosažení 18-ti let věku.

5.2 Vyhodnocení výsledků

Veškeré odpovědi byly zpracovány do tabulek (popř. do grafů) podle jednotlivých otázek v dotazníku. Dotazník je součástí přílohy bakalářské práce. Kritériem je především místo bydliště dotazovaného, ale i pohlaví.

5.2.1 Otázka č. 1 – Víte, že v našem regionu je vězeňské zařízení?

Jak dokládá níže uvedená tabulka, je zřejmé, že veřejnost si je vědoma, že se na Příbramsku nachází vězeňské zařízení. Z tabulky můžeme dále vyčíst, že lidé ve městě Příbram mají o věznici ve svém regionu větší povědomost, nežli lidé ve městě Dobříš.

Tabulka 1: Vyhodnocení otázky č. 1

odpověď	Březnice		Dobříš		Příbram		celkem v %
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	
ANO	9	10	6	8	24	23	80
NE	4	3	7	5	0	1	20

5.2.2 Otázka č. 2 – Myslíte si, že je dobré, že takové vězeňské zařízení je v našem regionu? – Uveďte důvody.

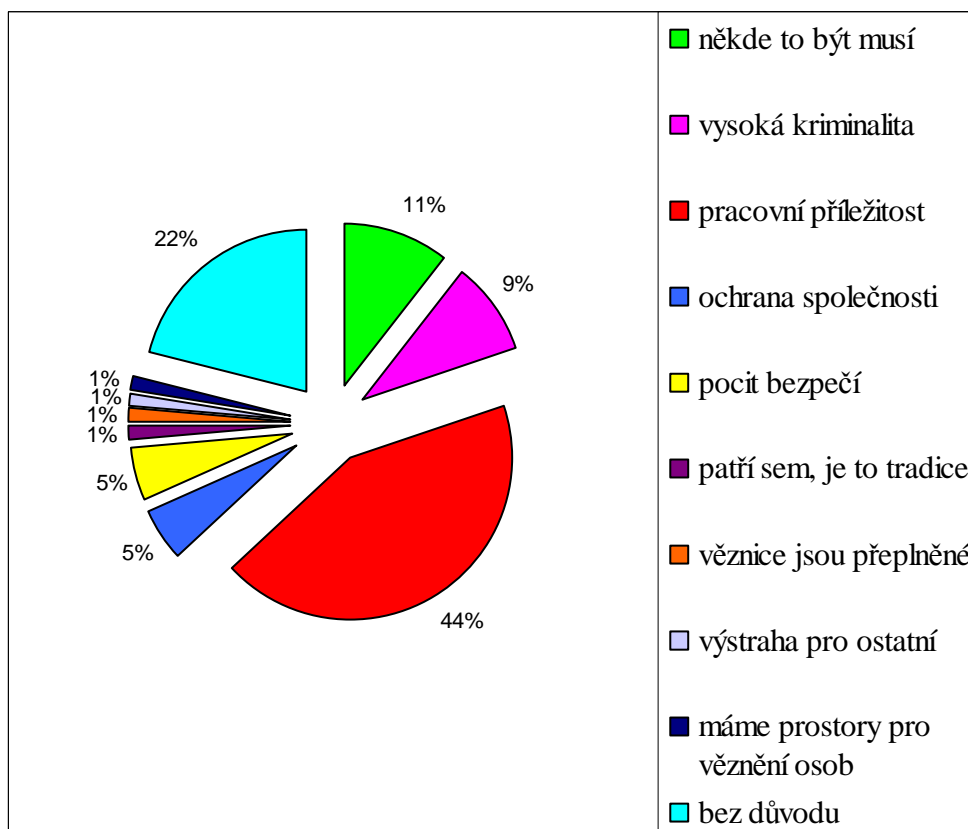
Většina dotázaných odpovídala na tuto otázku ANO. Což tedy znamená, že jsou spokojeni s tím, že se takové zařízení v našem regionu nachází. Nejčastějším důvodem, který byl uváděn, byla pracovní příležitost (ve smyslu zaměstnávání lidí) a vysoká kriminalita na Příbramsku. Na následujícím grafu můžeme pozorovat veškeré důvody, které dotazovaní zmínili. Některé důvody byly velice zajímavé, jako např. věznice sem patří, je to tradice, nebo že věznice může působit jako výstraha pro ostatní.

Dotazovaní, kteří uvedli odpověď NE, se shodli nejčastěji na důvodu, že takovéto zařízení není dobré kvůli nebezpečí útěku vězňů, většina z nich však důvod vůbec neuvedla. Zajímavou odpovědí byl názor, že by se vězněné osoby po skončení výkonu trestu mohli usídlit v našem městě.

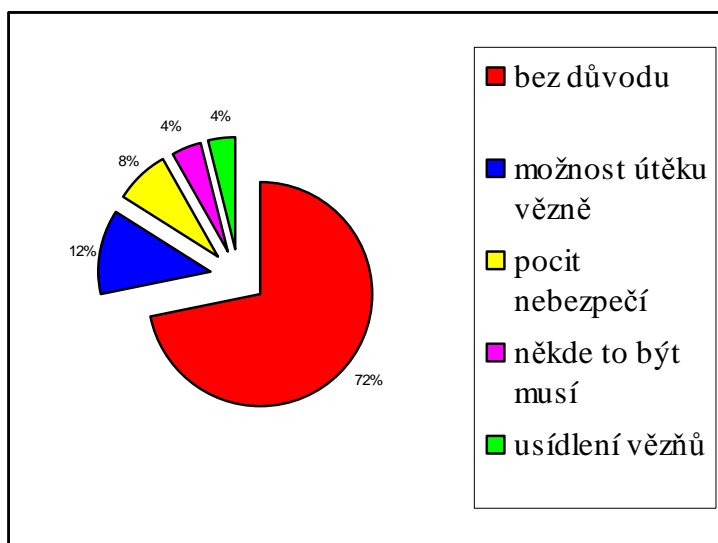
Tabulka 2: Vyhodnocení otázky č. 2

odpověď	Březnice		Dobříš		Příbram		celkem v %
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	
ANO	9	7	12	11	18	18	75
NE	4	6	1	2	6	6	25

Graf 1: Odpověď ANO na otázku č. 2

Graf 2: Odpověď NE na otázku č. 2

5.2.3 Otázka č. 3 – Jakou úlohu může toto vězeňské zařízení plnit?

Na výběr měli dotazovaní z následujících možností:

- poskytovatel volných pracovních míst;
- odběratel komerčních služeb;
- odavatel pracovní síly pro soukromý sektor;
- ochrana společnosti před pachateli trestné činnosti.

Dotazovaní mohli souhlasit se všemi nabízenými možnostmi.

Jak můžeme vidět v tabulce, nejvíce dotazovaných uvádělo odpověď d) ochrana společnosti před pachateli trestné činnosti a na druhém místě byla nejčastěji uváděna odpověď a) poskytovatel volných pracovních míst. Z této otázky jasně vyplývá, že lidé chápou vězňů pozitivně a to z důvodu, že 86 % dotazovaných uvedlo, že je chrání před pachateli trestné činnosti.

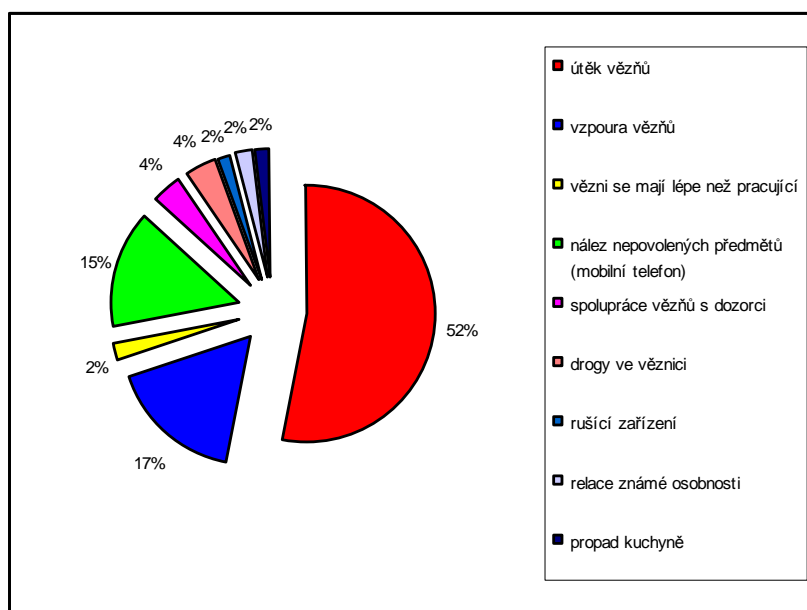
Tabulka 3: Vyhodnocení otázky č. 3

odpověď	Březnice		Dobříš		Příbram		celkem v %
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	
a)	12	12	7	8	17	20	76
b)	7	5	11	11	7	8	49
c)	11	5	7	8	7	9	47
d)	12	12	12	13	22	15	86

5.2.4 Otázka č. 4 – Pamatujete si nějakou zprávu o věznici ze sdělovacích prostředků a o čem byla?

Na tuto otázku opovědělo 47 % dotazovaných NE a 53 % dotazovaných ANO. Zpráva se nejčastěji týkala útěku a vzpoury odsouzených a nálezů nepovolených předmětů u odsouzených (mobilní telefon), což vyčteme z následujícího grafu.

Graf 3: Čeho se týkala zpráva o věznici

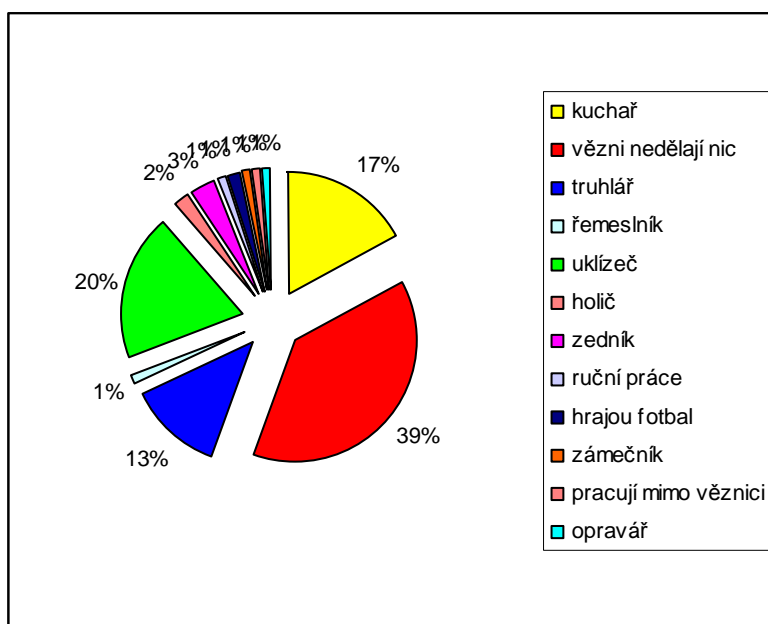

5.2.5 Otázka č. 5 – Máte představu o tom, jaké profese ve věznici vykonávají odsouzení a jaké vykonávají její zaměstnanci?

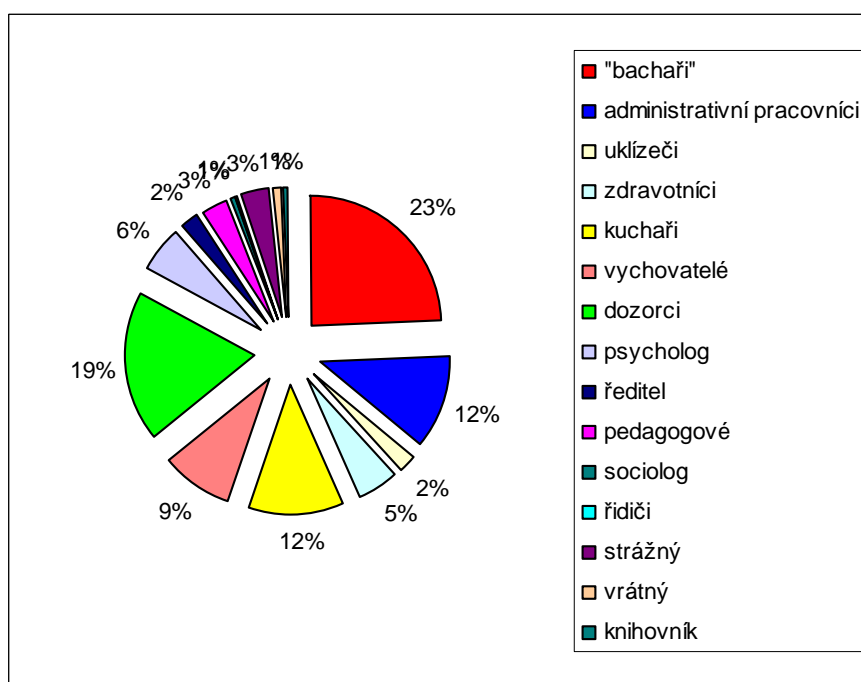
Na tuto otázku byla umožněna volná odpověď. Dotazovaní mohli uvést více příkladů.

Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že lidé jsou celkem informovaní o profesích, které se ve věznici vykonávají. Jak můžeme z grafu vyčíst, pojem „bachař“ utkvěl lidem v paměti. Nejvíce dotázaných uvedlo právě tuto profesi. Zajímavé však je, že někteří lidé si myslí, že věznice zaměstnává např. uklízeče. Úklid ve věznici je právě jedna z profesí, kterou vykonávají pouze odsouzení.

Graf 4: Profese, které ve věznici vykonávají odsouzení

Graf 5: Profese, které ve věznici vykonávají její zaměstnanci

5.2.6 Otázka č. 6 – Kolik vězňů je v této věznici?

Dotazovaní měli na výběr ze 4 možností: a) 500, b) 700, c) 900 a za d) 1050.

Správnou odpovědí je možnost d) 1050 odsouzených. Z tabulky je jasné, že lidé v regionu se spíše domnívali, že na Příbramsku se nachází pouze malá věznice. Jen 13 % dotazovaných uvedlo (v některých případech se jednalo pouze o tip) správný počet odsouzených.

Tabulka 4: Vyhodnocení otázky č. 6

odpověď	Březnice	Dobříš	Příbram	celkem v %
a) 500	12	8	11	31
b) 700	7	6	12	25
c) 900	5	9	17	31
d) 1050	2	3	8	13

6 VĚZEŇSKÁ SLUŽBA V MÉDIÍCH

Cílem této analýzy bylo zjistit, jak je Vězeňská služba České republiky prezentována v médiích. Veškeré zprávy byly vyhledávány za rok 2010 (tj. období leden – prosinec). Byly vyhledávány pouze články, které souvisely s postavením vězeňské služby a vyhodnocovány byly vždy ve vztahu k vězeňské službě. Hledáno bylo v následujících internetových denících: www.blesk.cz (BLESK), www.ceskenoviny.cz (ČTK), www.idnes.cz (Mladá fronta DNES), www.ihned.cz (Hospodářské noviny), www.lidovky.cz (Lidové noviny), www.novinky.cz (PRÁVO). Články byly hledány pod následujícími hesly: vězeň a vězeňská služba.

Jak již bylo uvedeno v předchozím odstavci, články byly vyhodnocovány vždy ve vztahu k Vězeňské službě České republiky. Zprávy z internetových deníků byly rozdělovány na pozitivní a negativní. Celkem bylo vyhledáno 67 článků, které se týkaly vězeňské služby. 32 článků mělo pozitivní charakter, zbylých 35 článků bylo negativních, z čehož můžeme usuzovat, že Vězeňská služba České republiky je v médiích hodnocena na obou pólech vyrovnaně.

Uveďme tedy některé pozitivní zprávy, které kladně hodnotí Vězeňskou službu České republiky a zároveň jsou kladně přijímány i veřejností. Jedná se zejména o články informující o odsouzených, kteří jsou zapojeni v rámci brigádnických činností. Do této oblasti spadají zprávy s následujícími titulky: vězni pomáhají s úklidem, připravují oblečení pro humanitární pomoc, podílejí se na likvidaci následků povodní nebo vězni odklízejí sněh. Vyhledanými zprávami pozitivního charakteru, které veřejnost také ocení, byly následující: ve věznicí v Kynšperku proběhlo cvičení na připravenost příslušníků vězeňské služby a policie na vzpouru vězňů; vězeňská služba zmařila přepadení eskorty nebo vězeňská služba zmařila pokus o útěk jednoho z vězňů.

Dalšími typy zpráv, které se objevily v internetových denících, jsou zprávy pozitivní pro vězeňskou službu, ale ve vztahu k veřejnosti jsou negativní. Jedná se např. o článek, ve kterém bylo uvedeno, že s příchodem roku 2010 byl zaveden nový trestní zákoník, díky kterému věznice opustili vězni s nižšími tresty. Zpráva je ve vztahu k vězeňské službě chápána jako pozitivní, a to z toho důvodu, že české věznice jsou přeplněné a tímto způsobem jim bylo uleveno.

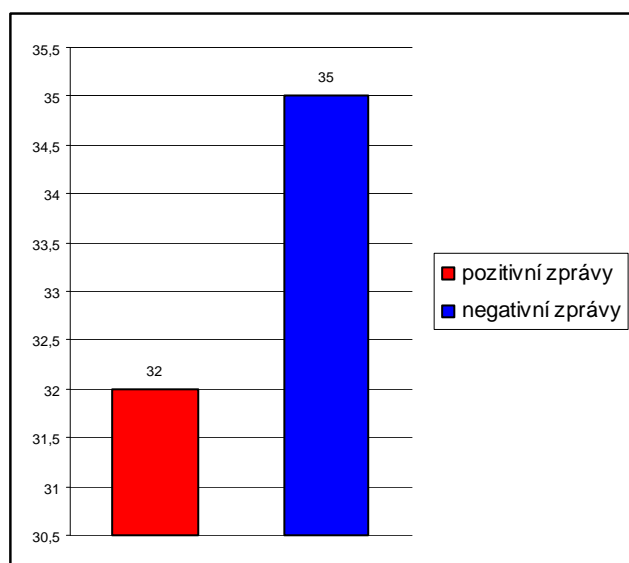
Nyní uveďme i některé negativní zprávy. Nejčastěji se o vězeňské službě objevovaly články s těmito titulky: vězeň spáchal sebevraždu (zpráva zaznamenána 4 x za rok 2010) a útěk vězně (zpráva zaznamenána 3 x za rok 2010).

Vězeňská služba České republiky byla v roce 2010 nejhůře prezentována zprávou o tom, že věznice často nerespektují práva odsouzených nebo zprávou, že věznice šetří na vodě pro odsouzené (úkolem věznic je šetřit, ale omezování osobní hygieny vězeňská služba popřela).

Mezi negativní zprávy, které se objevují v internetových denících, patří také následující: odsouzení podávají žaloby na Vězeňskou službu (např.: žaloba za neposkytnutí vegetariánské stravy jednomu z odsouzených); jeden z propuštěných tvrdil, že měl v cele mobilní telefon nebo článek o tom, že ústavní soud umožnil vězňům odvolávat se proti kázeňským trestům (což je negativní zpráva především pro zaměstnance vězeňské služby).

Když budeme vycházet z předešlé kapitoly, která byla vypracována na základě dotazníkového šetření (viz. Graf 3, str. 37) a z této analýzy, dojdeme k závěru, že lidé si ze sdělovacích prostředků pamatují spíše negativní zprávy.

Graf 6: Vězeňská služba v médiích

ZÁVĚR

Záměrem bakalářské práce bylo popsat a vysvětlit pojem public relations a prostřednictvím tohoto pojmu zjistit, jak je v regionu vnímáno postavení Věznice Příbram. Bakalářská práce nás seznámila s objasněním pojmu public relations, kdy jsme zjistili, že jeho vznik spadá již do starověké společnosti, ale faktický nástup byl zaznamenán až v 1. polovině 20. století.

V bakalářské práci bylo zjištěno, proč pojem public relations nemůžeme chápat podle jeho doslovného překladu, tedy jako vztahy s veřejností. Public relations jsou řídicí funkcí vedení firmy nebo instituce, spoluvytvářejí image a posilují vztahy s veřejností. Jediným hlavním cílem public relations je ovlivňovat názory a postoje veřejnosti.

Také jsme se zaměřili na porovnání public relations s reklamou. Porovnáním těchto dvou pojmů byla zjištěna jejich odlišnost, a to především v tom, že reklama se nesnaží ovlivňovat veřejnost, jako je tomu u public relations, ale jejím cílem je zkoumat trh a hledat potenciální zákazníky. I když jsou oba pojmy tak výrazně odlišné, nalezneme u nich i některé společné body, kterými jsou např.: využívání stejných mediálních prostředků nebo spoluvytváření image firmy nebo instituce.

V další kapitole jsme se zaměřili na historii a současnost Věznice Příbram. Vznik věznice je datován do roku 1953 z důvodu možnosti hlubinné těžby uranové rudy. Nápravně pracovní tábor Bytíz patřil k největším táborům v republice. V tomto pracovním táboře si odpykávalo svůj trest mnoho politických vězňů, mezi nimi i František Zahradka, kterému byl 28. října roku 2007 prezidentem České republiky Václavem Klausem propůjčen Řád T. G. Masaryka. Z důvodu poddolování nápravně pracovního tábora Bytíz se z jeho původní podoby téměř nic nedochovalo, v jeho blízkosti byla vystavěna nová věznice, která plní svoji funkci dodnes.

V současnosti je Věznice Příbram (Bytíz) samostatnou účetní jednotkou, která hospodaří s majetkem státu. Věznice je rozdělena do tří typů: s dohledem, s dozorem a s ostrahou. Cílem nynější věznice je chránit společnost před pachateli trestné činnosti a pokusit se změnit životní styl odsouzených.

Zaměstnávání vězňů vede ke snížení opakování trestné činnosti, proto byla provedena analýza na téma spolupráce věznice s místními organizacemi. Bylo zjištěno, se kterými regionálními organizacemi věznice spolupracuje a jakých profesí je

zde využíváno. V současnosti zaměstnání mimo věznici vykonává celkem 44 odsouzených.

Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, že veřejnost v regionu ví o existenci vězeňského zařízení na Příbramsku. Většina dotazovaných odpovídala kladně na otázku, zda je dobré mít takovéto zařízení v regionu a to nejčastěji z následujících důvodů: pracovní příležitost (ve smyslu zaměstnávání lidí) nebo ochrana společnosti před pachateli trestné činnosti. Lidé, kteří nejsou spokojeni s tímto vězeňským zařízením, se nejvíce obávají útěku vězňů. Dále bylo zjišťováno, jakou úlohu může vězeňské zařízení plnit. Dotazovaní se nejčastěji shodli na možnosti, že je věznice chrání před pachateli trestné činnosti nebo že poskytuje volná pracovní místa. Informovanost lidí v regionu, týkající se profesí, které vykonávají odsouzení i zaměstnanci věznice, je vcelku dobrá. Z poslední otázky v dotazníkovém šetření vyplývá, že lidé na Příbramsku nevěděli o tom, jaký počet odsouzených má tato regionální věznice. Pouze 13 % dotázaných uvedlo správný počet.

Jak jsme již na začátku bakalářské práce zjistili, public relations se v médiích objevují pouze tehdy, kdy dojde k nějaké události, která bude pro sdělovací prostředky zajímavá. Proto se v médiích nejčastěji objevují zprávy, které dotazovaní také nejvíce uváděli (útěk vězňů, vzpoura vězňů nebo nález nepovolených předmětů). Jak z provedené analýzy, tak z dotazníkového šetření tedy vyplývá, že public relations ovlivňuje myšlení lidí ve smyslu k vězeňské službě spíše negativně.

Je jisté, že Věznice Příbram bude součástí našeho regionu i nadále. Důvodem je neustále narůstající kriminalita, což můžeme vidět na stálém zvyšování počtu odsouzených a přeplněnosti věznic. Do budoucna lze také předpokládat, že o práci odsouzených projeví zájem více regionálních organizací.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

- 1) BLACK, S. *Nejúčinnější propagace – public relations*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1994. 208 s. ISBN 80-7169-106-2
- 2) CAYWOOD, C. L. *The handbook of strategic public relations integrated communications*. 1. vyd. New York: McGraw-Hill Professional, 1997. 574 s. ISBN 0-7863-1131-2
- 3) ČERNÁ, J., KAŠÍK, M., KUNZ, V., *Public relations – komunikace organizací*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o. p. s., 2005. 88 s. ISBN 80-86754-65-0
- 4) DOLEŽAL, M. *Public relations a veřejné mínění*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 102 s. ISBN 80-210-3658-3
- 5) FORET, M. *Komunikace s veřejností*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 206 s. ISBN 80-210-1034-7
- 6) FTOREK, J. *Public relations a politika*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, 2010. 184 s. ISBN 80-85603-26-8
- 7) FTOREK, J. *Public relations jako ovlivňování mínění*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 195 s. ISBN 978-80-247-2678-6
- 8) HLAVÁČEK, L. *Public relations nejsou reklama*. 1. vyd. Praha: Vojenský zeměpisný ústav, 1999. 97 s. ISBN 80-7278-023-9
- 9) CHMEL, Z. *Propagace, public relations, media*. 1. vyd. Brno: ANTE, 1997. 80 s. ISBN 80-902404-2-9

- 10) KOHOUT, J. *Veřejné mínění, image a metody public relations*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1999. 122 s. ISBN 80-7261-006-6
- 11) LESLY, P. *Teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1995. 240 s. ISBN 80-85865-15-7
- 12) L'ETANG, J. *Public relations – základní teorie, praxe, kritické přístupy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 338 s. ISBN 978-80-7367-596-7
- 13) NĚMEC, P. *Public relations: zásady komunikace s veřejností*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1993. 114 s. ISBN 80-85603-26-8
- 14) POSPÍŠIL, P. *Efektivní public relations a media relations*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2002. 172 s. ISBN 80-7226-823-6
- 15) PRAVDA, B. *Historie a současnost Věznice Příbram*. 1. vyd. Příbram: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, 2006. 42 s.
- 16) SVOBODA, V. *Public relations moderně a účinně*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 240 s. ISBN 80-247-0564-8
- 17) VĚRČÁK, V., GIRGAŠOVÁ, J., LIŠKAŘOVÁ, R. *Media relations není manipulace*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Ekopress, 2004. 136 s. ISBN 80-86119-43-2

Elektronické zdroje

- 1) KALUSOVÁ, V. *Duchovní péče ve Věznici Příbram*. [online]. 2010 [cit. 2010-09-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.vscr.cz/veznice-pribram-91/duchovni-sluzba-1289/duchovni-pece-ve-veznici-pribram>>
- 2) KÖKÖRČENÝ, M. *Zákon České národní rady o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky*. [online]. 2011 [cit. 2011-02-13]. Dostupný z WWW:<http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1992/555995/S_b_555992_-----_.php>

- 3) NEJEZCHLEBOVÁ, L. *Převáděl lidi prchající před komunisty*. [online]. 2005 [cit. 2011-02-13]. Dostupný z WWW:<http://www.lidovky.cz/ln_bezpravi.asp?r=ln_bezpravi&c=A051114_230004_In_bezpravi_vvr>
- 4) PANCER, V. *František Zahradka, šumavský převaděč*. [online]. 2007 [cit. 2011-02-13]. Dostupný z WWW:<http://ceskobudejovicky.denik.cz/zpravy_region/frantisek_zahradka_cb20071113.html>
- 5) SEDLÁČEK, O. *Jak se k sobě vlastně má reklama a PR?*. [online]. 2010 [cit. 2010-10-30]. Dostupný z WWW:<http://www.marketingovenoviny.cz/index.php3?Action=View&ARTICLE_ID=8134>
- 6) ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ. *Pamětníci protikomunistického odboje a odporu*. [online]. 2010 [cit. 2011-02-13]. Dostupný z WWW:<<http://www.ustrcr.cz/cs/pametnici-protikomunistickeho-odboje-a-odporu-frantisek-zahradka>>
- 7) *Věznice Příbram*. [online]. 2009 [cit. 2010-09-23]. Dostupný z WWW:<<http://vscr.cz/veznice-pribram-91/zakladni-informace-1097/strucna-charakteristika-veznice/veznice-pribram-5040>>
- 8) *Výkon vazby a trestu*. [online]. 2010 [cit. 2010-09-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.vscr.cz/veznice-pribram-91/vykon-vezenstvi-842/informace-o-vykonu-trestu/>>
- 9) *Vznik – zřízení – základní údaje*. [online]. 2010 [cit. 2010-09-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.vscr.cz/veznice-pribram-91/informace-podle-zakona-106-1999-sb-832/zneni-zakona-106-1999-sb/zneni-zakona-c-106-1999-sb>>

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vyhodnocení otázky č. 1.....	34
Tabulka 2: Vyhodnocení otázky č. 2.....	35
Tabulka 3: Vyhodnocení otázky č. 3.....	36
Tabulka 4: Vyhodnocení otázky č. 6.....	39

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Odpověď ANO	35
Graf 2: Odpověď NE	36
Graf 3: Čeho se týkala zpráva o věznici.....	37
Graf 4: Profese, které ve věznici vykonávají odsouzení	38
Graf 5: Profese, které ve věznici vykonávají její zaměstnanci	38
Graf 6: Vězeňská služba v médiích.....	41

PŘÍLOHA – DOTAZNÍK

Vysoká škola evropských a regionálních studií o.p.s.

Pobočka Příbram

Základní údaje:

muž žena

Věk:

1) Víte, že v našem regionu je vězeňské zařízení?

Ano ne

Pokud ano uveďte jméno nebo místo, kde se nachází.....

2) Myslíte si, že je dobré, že takové vězeňské zařízení je v našem regionu?

Ano ne

Uveďte důvody

a)

b)

c)

3) Jakou úlohu může toto vězeňské zařízení plnit:

poskytovatel volných pracovních míst

odběratel komerčních služeb

dodavatel pracovní síly pro soukromý sektor

ochrana společnosti před pachateli trestné činnosti

Jiné uveďte:

.....
.....

4) Pamatujete si nějakou zprávu o věznici ze sdělovacích prostředků a o čem byla?

Ano ne

.....

5) Máte představu o tom, jaké profese ve věznici vykonávají odsouzení a jaké její zaměstnanci?

.....
.....

Kolik vězňů je v této věznici?

500

700

900

1050

Datum: Místo: Podpis tazatele: